

تحریم و تاثیر ویرانگر آن در گسترش بیکاری و تعطیلی واحدهای تولیدی و فلاکت عمومی جامعه ایران!

امیر جواهری نگرودی

info@karegari.com

ایران بیش از چهار دهه است که همواره از بحران های اقتصادی رنج برده است. طی چهاردهه اخیر، چنانچه کشور ایران منابع اقتصادی غنی خود را توسعه داده بود و دست غارتگران و دلالان واسطه ای را می بست و سپاه پاسداران بر پهنه واردات و صادرات کشور این حد تسلط نمی یافت و برپایه خود گردانی چرخه صنایع نظرداشت، ای بسا که می توانست از شکوفایی و توسعه اقتصادی چشمگیر موجود در جامعه بهره گیرد.

باید گفت: تحریم های ناشی از مواضع سخت اتخاذ شده از سوی دولت ترامپ علیه ایران در سال ۲۰۱۸ جرعه اش زده شده است. مردم ایران پیش از این نیز از یک اقتصاد وخیم ناشی از تحریم های وضع شده از سوی آمریکا قبل از سال ۲۰۱۶ فراوان رنج برده بودند. اما در ماه مه ۲۰۱۸، ایالات متحده آمریکا از قبل سیاست های اعمال شده ترامپ تصمیم گرفت تا از قرارداد هسته ای خارج شود و موج جدیدی از تحریم های اقتصادی کمرشکن را در دو مرحله - در ۶ آگوست و ۴ نوامبر - دوباره وضع کند. در دور نخست، دسترسی ایران به اسکناس دلار را هدف قرار می دهد. دور دوم بخش نفت ایران را نشانه می گیرد.

باید توجه داشت: نکته مرکزی بازپرداختن به امرتحریم های اقتصادی بر ایران؛ با مخالف ها و موافقین تحریم در درون و برون نظام در چند سطح مطرح می گردد. در این میان؛ موافقان و گاه مخالفان نظام، هدف اصلی دور جدید تحریم های آمریکا را نهادهای حکومتی، نظامیان و بنیادها و بنگاه های مذهبی و نظامی و مهمتر توقف برنامه موشکی ایران می دانند و هم اینان اثرگذاری تحریم ها بر مردم را انکار می کنند، از اینرو چهار دست و پا از تحریم اعلام داشته ترامپ دفاع می نمایند. گروهی دیگر از مدافعان تحریم که به تاثیر تحریم ها بر زندگی مردم اذعان دارند، استدلالشان در دفاع از آن، افزایش نارضایتی عمومی و اعتراضات مردمی می باشند که به زعم آنان، این رشد نارضایتی ها، می تواند به « براندازی نظام » بیانجامد. اما مخالفان و منتقدان تحریم - کارگران و زحمتکشان و جانبداران جنبش مطالباتی در ایران - و همچنین نهادها و چهره های فرهنگی - اجتماعی و جنبش آزادیخواهی و برابر طلب در ایران همواره در مخالفت با تحریم امپریالیسم آمریکا و متحدان جهانی آن، قدم بر می دارند. هم اینان در سراسر کشور، صدایی قوی و پرطنین دارند. چرا که این طیف گسترده، توده مردم و نیروی رنج و کار جامعه را اولین قربانیان تحریم می دانند و بر این باورند که تحریم ها

موجب تشدید فضای سرکوب، گسترش فساد اقتصادی، کاهش خدمات عمومی و کاهش چرخه تولید، تعطیلی واحد های تولیدی و بیکاری عظیم و افزایش فقر فزاینده در جامعه خواهد شد. حال پرسش اساسی اینستکه: کدام یک از این دو نگاه واقعیت را می گوید؟

الف: آنکه تحریم را به نفع مردم می داند، چون به حکومت جمهوری اسلامی خاتمه خواهد داد؟

ب: یا آنکه معتقد است؛ تحریم فرصتی ایست برای حکومت تا به بهانه شرایط خاص، فضا را امنیتی تر، سرکوب را شدیدتر و ناکارآمدی سیاست و برنامه هایش را توجیه کند و همزمان از خدمات اجتماعی بکاهد؟

به گمان من، سویه مهمی از پاسخ به این دو پرسش را باید در سوالی دیگر جستجو کرد؛ و آن اینکه تحریم با اقتصاد ایران چه خواهد کرد؟

روزگاری یکی از دست اندر کاران نظام اسلامی، (احمدی نژاد)، تحریم را بسان "کاغذ پاره" ای می شمرد و یا امام جمعه موقت تهران صدیقی گفت: « به جهنم که تحریم می شویم » این بیان همان "کاغذ پاره" خواندن تحریم ها ست! یا اینکه توامان بگویند: خوب نباید از اعمال تحریم و تشدید آن نگران بود؛ چرا که اسلام ناب ما، " آمریکای جهانخوار" و اذنباش و تحریم های جور واجور او را سر جای خود می نشاند. بعبارتی به زبان خود خمینی: «آمریکا هیچ غلطی نمی تواند بکند»، این نگاه و گمانه زنی، چراغ سبزیست برای تخریب و تخطئه همه جانبه اقتصاد، تولید، گسترش بیکاری و رشد تورم و تعطیلی چرخه تولید صنایع! بعبارتی تحریم در هر سطحی، نه تنها باری از روی دوش مردم و کشور برداشته نمی شود، بلکه هر روز بر میزان مشکلات آنان می افزاید. برپایه خبرهای روزشمار هفته، می توان برآن تاکید دارم. تاثیر مخرب تحریم بر روند تولید، تعطیلی واحد های تولیدی، افزایش و رشد بیکاری، افزایش تورم و رشد فقر در کشور، تأثیر تحریم های آمریکا و سرمایه جهانی بر اشتغال در ایران!

تحریم به روند تولید ضرر میرساند و بخشا تعطیلی واحد های تولید را به همراه دارد!

وقتی تحریم در سطح جامعه دهن و وا کرد، به طور واقعی ورود لوازم یدکی مورد احتیاج صنایع نیز دستخوش تغییر و کاستی می گردد. آن دسته از صنایع که نیازمند مواد اولیه، قطعات و فناوری وارداتی دارند، با توجه به نوسان ارزی موجود در بازار و عدم امکان تلخیص کالا از گمرک بدلیل همین نوسان ارزی و غیره، ما با سطحی از ناکارآمدی تولید روبرو هستیم. صنعت قطعه سازان از این نمونه است.

خبر زیر از قول خبرگزاری تسنیم نزدیک به سپاه قدس گواه این پیام بالا است. تسنیم چندی پیش اعلام داشت: « شاپور سامعی نایب رئیس انجمن قطعه سازان در نشست خبری اعضای این انجمن با ابراز اینکه امروز باید به صنعت قطعه سازی کشور تسلیت بگویم»، اظهار داشت: « قطعه سازان روزهای بدی را می گذرانند به نحوی که ضمن تعدیل نیرو و شیفتهای کاری خود را هم کاهش داده اند. کنار این موضوع نزدیک به یک هفته است که با ابلاغ آیین نامه جدید قطعه سازان امکان ترخیص کالاهای خود از گمرک را ندارند... احتمال تعدیل نیروی ۴۵۰ هزار نفر در صنعت قطعه سازی / از اول شهریور امکان تولید قطعه نداریم» در این رابطه سید مرتضی مرتضوی رئیس هیئت مدیره انجمن قطعه سازان نیز تأکید کرد: « جریان انحصار در صنعت خودرو باید رفع شود. نباید تعدادی قطعه ساز عضو هیئت مدیره خودرو سازان شده و با این عملکرد به صورت انحصاری قطعات خود را در شرکت های خودروساز به فروش برسانند این نوعی انحصار است و باید با آن برخورد جدی صورت گیرد.» (۱) فروریختن یگانه نان آور خانواده در چرخه ۴۵۰ هزار خانواده، ما را با نیروی میلیونی سفره های خالی روبرو می نماید!

عدم امکان ترخیص کالا از گمرک، و نداشتن مواد لازم برای تولید، اخراج نیرو را بدنیا خواهد داشت. در این میان واردات قاچاق کالا، خود به نوعی، عنصر جایگزین تولید است که باز هم تعطیلی و بیکاری کارگران را بدنیا می آورد. بطوری که می توان گفت: صنایعی که بیش از اندازه به واردات متکی هستند، به شدت متضرر شده اند. صنایعی هم که وابسته به صادرات هستند هر کدام به میزانی از تحریم ها منتفع شده اند؛ چراکه نرخ بالای ارز به کمک آنها آمده است. در بحث تحریم ها باید تصریح کرد: خودرو، پتروشیمی، میعانات نفت و گاز که جزو اقلام صادرات غیرنفتی هستند، همواره مورد توجه اند و در بهمن و اسفند سال ۹۷ این گروه ها، صادرات شان کاهش شد که علت آن به دلیل احتیاط کشورها در خرید از ایران برای فرار از مجازات تحریمی آمریکا بوده است.

براین اساس کارگران شاغل در صنایعی مانند خودرو و ساخت قطعه، دباغی، زراعت، چاپ و تکثیر (محصولات کاغذی)، معادن، مبلان، ساخت تجهیزات حمل و نقل و... بیش از سایرین شغل خود را از دست داده اند. برای نمونه شرکت های تولید قطعات خودرو که جزء صنایع متوسط هستند و خودروسازی ها را به عنوان صنایع مادر تغذیه می کنند، بیش از سایر صنایع؛ کارگران خود را تعدیل یا تعلیق کرده اند.

همین جا اعلام می دارم، قاچاق کالا در استان از مابهران جامعه است که در چهره سپاهیان و سرداران سپاه و ژن های برتر خودنمایی می کند. روزشمار کارگری همین هفته از قول خبرنگار ایلنا مریم وحیدیان آورده است: «وقتی تحریم ها جدی و جدی تر شدند بر شمار کارخانه های خاموش کشور هم اضافه شد در این میان برخی استان ها بیشترین لطمه را از این تصمیم سیاسی کشور های غیرمتهد خوردند اما اگر قبل از شروع تحریم ها، تعطیلی صنایع به واسطه ورود بی رویه محصولات خارجی و مشابه و در پیش گرفتن برخی سیاست های نادرست آغاز شده باشد، چه باید کرد؟» او در باب شهر صنعتی کرمانشاه می نویسد: «... اما غبار تعطیلی ناشی از واردات بی رویه که بر چرخ دنده های کارخانجات کرمانشاه نشسته است، دسته دسته کارگران این استان را به فوج جمعیت ۳ میلیون و ۲۶۰ هزار نفری بیکار کشور افزوده است به همین دلیل مدت هاست که نرخ بیکاری کرمانشاه رکورد دار است. طبق نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۹۷ استان کرمانشاه با ۱۸,۷ درصد بالاترین نرخ بیکاری در کشور را داراست. درحالی که نرخ بیکاری در کل کشور در همین سال ۱۲ درصد بوده است. همچنین نرخ مشارکت اقتصادی در این استان ۴۳,۲ درصد بوده که البته از نرخ مشارکت اقتصادی در کل کشور که ۴۰,۵ است، بیشتر است.» همین گزارش میدانی از کرمانشان اعلام می دارد که کارخانه های تعطیل شده شامل:

«**کارخانه اسیدسیتریک کرمانشاه** که از سال ۷۲ مراحل قانونی مربوط به جواز تأسیس و سایر اقدامات مربوط به راه اندازی این واحد تولیدی آغاز شد و در سال ۸۶ بهره برداری رسید، اما چرخ این صنعت درآمدزا به دلیل واردات بی رویه از چین مانند بسیاری از صنایع کشور از کار افتاد و از مرداد ماه سال ۸۹ عملاً این واحد به تعطیلی کشیده شد... این کارخانه با ۲۶۰ کارگر تعطیل شد. این در حالی است که به گفته رئیس خانه صنعت و معدن کرمانشاه در صورت فعال شدن این واحدهای راکد مربوط به هلدینگ شستا حدود ۸۰۰ تا ۱۰۰۰ نفر به بحث اشتغال استان اضافه خواهند شد...»

«**تعطیل شدن دو کارخانه نساجی غرب و کارخانه نساجی کشمیر** تنها به دلیل واردات پارچه هایی از ترکیه، چین و... حدود یک هزار و ۶۰۰ کارگر بیکار شدند...»

«چرخ کارخانه کرپ ناز کرمانشاه هنوز می چرخد اما نیاز به یک شوک برای احیای دوباره دارد. کارخانه ای که شاغلینش در سال های ۹۵-۹۶ با تعدیل نیروها به ۱۶۰ کارگر و بعد بازنشستگی تعدادی از کارگران اکنون به ۱۱۴ کارگر رسیده است...»

«**کارخانه فرش غرب** نیز سال ۸۷ اعلام تعطیلی کرد و حدود ۲۴۵ کارگرش بیکار شدند و کمبود نقدینگی و مواد اولیه مهم ترین علت تعطیلی بیان شد... فرش غرب حالا به پروژه ای دیگر تبدیل شده است...»

« پالایشگاه کرمانشاه نیز اگرچه نامش در واگذاری‌های سازمان خصوصی‌سازی آمده است؛ فعلاً به راه خود ادامه می‌دهد. به گفته علی‌بیگی در پالایشگاه کرمانشاه اخیراً تعدیلی رخ نداده است اما فرش غرب حالا به پروژه‌های دیگر تبدیل شده است...»

« سیمن غرب که در ۱۵ کیلومتری جاده کرمانشاه به همدان واقع شده است و اکنون نه با همه ظرفیت اما در حال فعالیت است»

« کارخانه کابل باختر که متعلق به هلدینگ شستا است اگرچه در اواخر دهه ۸۰ حال و روز مناسبی نداشت...»

« کارخانه نوب آهن بیستون که چندی پیش فاز اول آن افتتاح شد، زمینه اشتغال حدود ۳۵۰ نفر را فراهم کرده است؛ کارخانه‌ای که در جاده هرسین و در جوار مجتمع جهان فولاد غرب واقع شده است.»

« کارخانه ایران خودرو نیز با حدود ۳۰۰ فرصت شغلی عملیات اجرایی خود را از سال ۹۴ آغاز کرد. کارخانه خودروسازی «ایران خودرو» کرمانشاه در مساحت ۳۰ هکتار و در شهرک صنعتی صحنه واقع شده است...» همین گزارش یاد آور می‌شود: «بیکاری، دردی کهنه برای صنایع کشور است، فاجعه‌ای که به همراه خودش بخش بزرگی از شاغلان را هم به سمت خروج از قوانین کار سوق می‌دهد. خیل کارگران خدماتی و خیل کسانی که روزانه به دنبال کار می‌گردند... بلا تنها به جان بیکاران هوار نمی‌شود بلکه همه جمعیت فعال از آفت بیکاری ضربه بزرگی می‌خورند.

آنجا که بیشترین جمعیت بیکار را دارد، ارزان‌ترین نیروی کار را نیز دارد. کرمانشاه یکی از چندین منطقه‌ای است که مدت‌ها است این درد را با خود دارد. دردی که با مقاومت در برابر واردات و اتخاذ سیاست‌های بلندمدت در صنعتی‌سازی و توجه به حوزه‌هایی مانند کشاورزی می‌توانستیم آثار آن را به حداقل ممکن برسانیم». (خبرگزاری دولتی ایلنا، مریم وحیدیان، تحریم و واردات صنایع کرمانشاه را نشانه رفته‌اند...، پنجم خرداد ۹۸)، از سوی دیگر باز به گزارش خبرنگار ایلنا، در تاریخ ۲۶ اردیبهشت ۹۸ آمده است: رضی حاج آقامیری (عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی و مدیرعامل و رئیس هیات مدیره شرکت صادرات قالی) می‌گوید: تحریم باعث کوچک شدن اقتصاد و افزایش بیکاری می‌شود. بر اساس آمار اعلام شده در سال ۹۷ و ماه‌های ابتدایی امسال واردات و صادرات در ایران کاهش یافته است. آمارهای گمرک ایران نشان می‌دهد صادرات ایران در سال ۹۷ نسبت به سال ۹۶، با کاهش سه میلیارد دلاری مواجه بوده است. آمار صادرات به تفکیک گروه‌های کالایی پتروشیمی، میعانات گازی و سایر کالاها نشان می‌دهد در هر سه گروه کالایی به لحاظ وزنی و ارزشی در سال ۹۷ نسبت به سال ۹۶ با افت مواجه بوده‌ایم.

در سال ۹۶ صادرکنندگان ۳۴ میلیون و ۱۷۷ هزار تن محصولات پتروشیمی را به ارزش ۱۴ میلیارد و ۱۵۰ میلیون دلار صادر کرده‌اند که نسبت به مدت مشابه سال ۹۶ به لحاظ ارزشی افت بیش از دو درصدی و به لحاظ وزنی افت نزدیک به ۱۳ درصدی داشته است. سهم این گروه صادراتی از کل ارزش صادرات نزدیک به ۳۲ درصد و سهم وزنی آن بیش از ۲۹ درصد است. در این سال چین، عراق، امارات، افغانستان و ترکیه اصلی‌ترین شرکای تجاری ایران بوده‌اند. همچنین آنطور که محمدرضا مودودی (سرپرست سازمان توسعه تجارت) ۲۴ اردیبهشت اعلام کرده، صادرات کشور در فروردین امسال با احتساب پتروشیمی و میعانات گازی دو میلیارد و ۵۴۷ میلیون دلار بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته کاهش ۱۸,۳ درصدی داشته است. یکی از مهمترین دلایل کاهش صادرات ایران را می‌توان؛ تاثیر تحریم‌های اعمال شده در یک سال اخیر دانست. با خروج یک جانبه آمریکا از برجام، تحریم‌ها بازگشتند و ما شاهد فشار مضاعف بر اقتصاد ایران بودیم. این فشار می‌تواند به کاهش تولید و افزایش بیکاری منجر شود که شد!

یک نکته خبری هم از جانب "آرش محبی‌نژاد" (دبیر انجمن قطعه‌سازان همگن)، در آذرماه سال گذشته به ایلنا گفت: «از ابتدای امسال به دلیل تحریم‌های ضدانسانی اولیه و ثانویه ترامپ، صد هزار نفر تعلیق یا تعدیل شدند که معادل ۲۰ درصد از کل اشتغال مستقیم قطعه‌سازی است. وی البته تاکید کرده

است که با شروع تحریم‌های ثانویه ظرف دو هفته (هفته‌های دوم و سوم آذرماه ۹۷) ۱۷ درصد معادل ۹۰ هزار نفر به جمع بیکاران این صنعت اضافه شده‌اند .

افزایش و رشد بیکاری در ایران!

پیشتر آوردم که با تعطیلی واحد های تولیدی ما با خیل وسیع بیکاران در جامعه روبرو می گردیم . بخش وسیعی از نیروهای میلیونی بیکاران امروزی، در واقع همان کارگران دپروزی اند که برپایه سیاست های اقتصادی نئولیبرالی اعمال شده از کار بیکار شده و همه مبانی زندگی آنان خاصه حداقل امنیت شغلی دپروزشان ، با بیکار شدن ، امروز به خطر افتاده است .

آمارهای تاحال اعلام شده در نظام اسلامی در دولت های گذشته، با اینکه هیچ واقعی نیست ولی تاحد معینی واقعیت عینی بیکاری را به تصویر می کشد . در هر نظامی افزایش اشتغال در برابر رشد بیکاری در همان نظام، به عنوان یکی از شاخ‌های توسعه یافتگی جوامع خواهد بود. در این رابطه خبرگزاری دولتی مهر اعلام داشته است : « در دوازده سال گذشته، ۳ دولت نهم، دهم و یازدهم مدیریت اجرایی کشور را در دست داشتند و این مدت، در سه بازه زمانی سال‌های ۸۴ تا ۸۸ (مدیریت دولت نهم)، سال‌های ۸۸ تا ۹۲ (مدیریت دولت دهم) و سال‌های ۹۲ تا ۹۶ (مدیریت دولت یازدهم) قابل تقسیم بندی است. بر این اساس، نرخ بیکاری کل کشور در دولت نهم، از ۱۱٫۵ درصد در سال ۸۴ آغاز شد و در سال ۸۵، به ۱۱٫۳ درصد، در سال ۸۶ به ۱۰٫۵ درصد و در سال ۸۷ نیز به ۱۰٫۴ درصد رسید تا اینکه نرخ بیکاری ۱۱٫۵ درصدی در ابتدای دولت نهم به ۱۰٫۴ درصد در سال پایانی این دولت برسد. » (۲)

علیرغم رقم اعلان شده بالا ، باید با صراحت گفت : در ایران ما آمار رسمی بیکاری نداریم و هیچ منبع موثقی تا به امروز خود را مرجع اعلان نیروی بیکاری در کشور اعلان نداشته است. می توان نوشت : پس از بحرانی شدن بیکاری به عنوان یکی از ابرچالش‌های اقتصادی دولت دوازدهم، اختلافات بر سر آمار رسمی میزان بیکاری میان دستگاه‌های دولتی و برخی از کارشناسان آغاز شد. به این ترتیب که هر چند بر اساس آمار رسمی مرکز آمار از گزارش نتایج نیروی کار، جمعیت بیکار کشور حدود ۳ میلیون و ۲۰۰ هزار نفر برآورد می شود اما برخی از کارشناسان معتقدند جمعیت بیکار کشور بسیار بیش از میزان اعلام شده از سوی مرکز آمار ایران است. در این رابطه روایت دیگری هم است . غلامرضا تاجگردون ، رئیس کمیسیون برنامه و بودجه مجلس شورای اسلامی اعلام می دارد: « الان سه میلیون و ۲۰۰ هزار نفر بیکار در جمعیت فعال کشور داریم و در جمعیت غیرفعال هم سه میلیون و ۹۵۰ هزار نفر بیکار است» افزود: « ۲۵ میلیون و ۷۹۰ هزار نفر جمعیت فعال داریم که از این مقدار ۲۲ میلیون و ۵۸۸ هزار نفر شاغل و سه میلیون و ۲۰۳ هزار نفر بیکار هستند» . وی ادامه داد: « در جمعیت غیرفعال، با تحصیلات عالی ۵ میلیون و ۴۵۲ هزار نفر بیکار داریم، یعنی حدود ۸ میلیون نفر تحصیل کرده بیکار داریم که از ظرفیت اقتصادی آنها استفاده نمی کنیم.» (۳)

از طرفی دکتر فریبرز رئیس دانا بعنوان کارشناس امور اقتصادی چندی پیش در رابطه با میزان بیکاری در کشور، اعلان می دارد: « در کشور ۵/۷ میلیون نفر بیکار داریم، تورم لجام گسیخته در کشور وجود دارد، اقتصاد عمومی ناکارآمد است که قبل از تحریمها نیز موجود بودند و...» (۴) یا دکتر ابراهیم رزاقی استاد اقتصاد دانشگاه تهران ، در گفت‌وگو با خبرنگار گروه اقتصادی خبرگزاری فارس استان تهران درباره عملکرد اقتصادی دولت اظهار کرد: « برخلاف آمارهای دولتی در بحث بیکاری و اشتغال، پانزده (۱۵) میلیون بیکار در جامعه داریم و جوانان بسیاری جویای کار هستند.» وی ادامه داد: « اگر رئیس‌جمهور دنبال اشتغال‌زایی برای جوانان در چهار سال گذشته بود، آمار جوانان جویای کار و بیکار به این رقم نمی‌رسید؛ شاهد رشد نرخ بیکاری در این سال‌ها هستیم.» (۵) به هر صورت جستجو در باب بیکاری در برابر آمار رسمی دولتی ما را با واقعیت های ارقام بالا روبرو می گرداند. عبارتی هرحد که در بیان رقم آماری بیکاران سکوت صورت گیرد، به هر شکل تاثیر تحریم‌ها بر صنایع و کند شدن روند احیای آنها که چندی است بیشتر مورد توجه قرار

گرفته، انکارناپذیر است؛ به خصوص اینکه افزایش تعداد بیکاران امری نیست که بتوان آن را از دیده پنهان نگه داشت. اواخر سال گذشته «عیسی منصوری» معاون توسعه کارآفرینی و اشتغال وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با استناد به آمارهای ارائه از سوی مرکز آمار، به خبرنگاران گفت که تعداد بیکاران ۳۰ هزار نفر افزایش یافته است.

تازه این همه واقعیت نیست، در ایران میلیون ها تهیدست خانه خراب روستایی بدلیل بحران آب و خشکسالی مداوم و برآمد های وحشتناک محیطی مجبورند، زمین های کشاورزی خود را رها کنند و به امید یافتن لقمه نانی، روستاها، زاغه ها، حصیر آباد ها، حلبی آبادها، گودهای حاشیه شهرها را رها کرده و سرگردان مانده و بطور مستمر راهی شهر های دور و نزدیک روستاهای خود گردند. راهی بی بازگشت که خود دامن زنده وسعت بحران های ادواری برای جامعه ما شده و رشد بیکاری حاصل از این جابجایی ها در سطح روستاها و خود شهرها، به نیروی حاشیه تولید می افزاید. به این همه باید سیل اخیر ایران را هم جای داد که با خود موج وسیع بیکاری و تخریب باغات و زمین های کشاورزی هزاران نفر را ویران ساخت که تا به امروز هیچ نقشه مندی قابل قبولی برای رفع این همه مصائب و مشکلات مردم مناطق سیل زده ارائه داده نشده جز اینکه با آوردن قوای سرکوب حشد الشعبی، مناطق آسیب دیده را میلیتاریزه کرده تا مردم عاصی را در چنبره سرکوب های خود داشته باشند!

در این میان ارزیابی تحلیلی گران اقتصادی صندوق بین المللی پول از افزایش نرخ بیکاری در ایران در سال ۲۰۱۹ حکایت دارد. بر اساس آمار منتشر شده از سوی این نهاد، نرخ بیکاری در ایران در سال جاری به بیش از ۱۵ درصد خواهد رسید. همین گزارش میزان بیکاری در ایران را در سال آینده میلادی بالغ بر ۱۶ درصد اعلام کرده است.

به این ترتیب نرخ بیکاری در ایران در قیاس با کشورهای صادر کننده نفت منطقه، بیش از سایر کشورها است. پس از ایران، عراق با ۱۲،۶ درصد بیشترین میزان بیکاری را در منطقه دارد. در این رابطه خبرگزاری رسمی اسلامی ایران، "ایرنا" نیز با انتشار گزارش مشابهی درباره چالش های اقتصادی پیش روی ایران، علت افزایش نرخ بیکاری در ایران را تحریم ها و عدم سرمایه گذاری در صنایع و همچنین اختلال در روند انتقال تکنولوژی به ایران اعلام کرده است.

باید با صدای بلند به همگان فهماند؛ در ایران امنیت شغلی تنها و تنها برای سرمایه داران، اختلاس گران، غارتگران، رانت خواران، ویژه خواران، دزدان بزرگ، پولداران، چپالگران، سوداگران، آقازاده ها، ژن های برتر، مافیای سپاهی و بسیجی و آیت الله های شکرخوار، برنج خوار، ماهی خوار و این اواخر زمین خوار و جنگل خوار و غیره ... محفوظ خواهد ماند!

افزایش تورم و میزان خط فقر در کشور!

امروزه ما با افزایش نرخ تورم در جامعه روبرو هستیم. حکومتگران همواره از بیان نرخ واقعی تورم خودداری می ورزند و موسسات و بانک های ذیربط هم به همینگونه عمل می کنند. بر پایه واریسی دکتر فریبرز رئیس دانا اقتصاد دان سوسیالیست، آمده است: «در ایران چیزی حدود ۷۰ درصد از کارگران در عین حال که تعداد کل کارگران به ۱۴ میلیون نفر می رسد، زیر خط فقر مطلق (۳ میلیون و ۳۳۴ هزار تومان) هستند» او می افزاید: «نحوه محاسبه حداقل دستمزد می تواند بر حسب خط فقر متفاوت باشد، تصریح کرد: اگر واقعیت خط فقر را در نظر بگیریم یعنی یک سفره برای یک خانوار ۵ نفره پهن کنیم و نان و پنیر و اندکی گوشت و وسایل دیگر بر سر این سفره بگذاریم و بعد هزینه های بهداشت، درمان و حمل و نقل را آنگونه که متداول است، با شرایط سنی متفاوت اعضای خانواده در نظر بگیریم و اگر این هزینه سرسام آور مسکن که چیزی حدود ۴۰ درصد هزینه خانوار را به طور متوسط تشکیل می دهد و برای برخی خانواده ها تا ۶۰ درصد نیز می رسد، لحاظ کنیم، رقم خط فقر می تواند به ۴ میلیون و نیم و ۵ میلیون برسد. برای خانوار ۳،۵ نفره که مقیاس آمارگیری است، حدوداً ۳ و نیم میلیون می شود. (خبرگزاری دولتی ایلنا، فریبرز رئیس دانا، ۷۰ درصد از کارگران زیر خط فقر هستند، دهم بهمن ۹۷)

تحریم‌هایی که دور جدید آن حالا یک ساله شده، چگونه معیشت مردم را نشانه می‌گیرند؟ در جواب این سوال می‌توان به موارد مختلفی از جمله گرانی‌ها، به هم ریختن تعادل بازار و کاهش قدرت خرید مردم اشاره کرد. واقعیت این است که تحریم‌ها از طرفی افزایش درآمد را بی‌اثر می‌کند و از طرف دیگر باعث می‌شود زمینه‌ای برای فعالیت بیشتر اقتصادی به منظور جبران کسری درآمد وجود نداشته باشد. در ایران انشقاق میان هزینه و درآمد در گروه‌بندی‌های مختلف اجتماعی، مدت‌هاست که در تمام سطوح جغرافیای کشور وجود دارد و صد البته در دوران تحریم‌های اخیر تشدید هم شده است. در شرایطی که دخل و خرج کارگران با هم خوانایی ندارد و جور در نمی‌آید، آنها یا شغلی دومی برای خود دست و پا می‌کنند یا اگر امکانش باشد در همان جایی که کار می‌کنند، اضافه‌کاری می‌گیرند. آنجا که تولید معنایی ندارد، بالطبع اضافه‌کاری هم محلی از اعراب ندارد. چراکه تحریم‌هایی که اقتصاد ایران را هدف قرار داده‌اند، تولید را با مخاطره روبه‌رو کرده و تولیدکنندگان را مجبور به متوقف کردن برخی از خطوط تولید و کاهش ظرفیت تولید خود ساخته‌اند. چرا که در اساس ورود لوازم یدکی مورد احتیاج صنایع بامانع تحریم روبرو شده و در چنین شرایطی جایی برای کارگران شیفتی و کسانی که با اضافه‌کاری کسری درآمد خود را جبران می‌کنند، باقی نمی‌ماند. پیامدهای از بین رفتن شغل پیچیده و چندسویه است. بنابراین افزایش بیکاری در خلأ صورت نمی‌گیرد و با ده‌ها متغیر دیگر اقتصادی در تعامل است. برای مثال در شرایط خاص ایران و در سایه تحریم‌های جدید آمریکا، از بین رفتن مشاغل مقارن یک تورم افسار گسیخته است که بنا به گفته برخی از مقام‌ها بیش از ۲۵ درصد و در خصوص مواد خوراکی ۱۰۰ درصد خواهد بود. پیامد چنین امری، گسترش فلاکت و فقر عمومی خانوارها است. اما هم‌زمان با این فرایند دو بازیگر اقتصادی دیگر یعنی بنگاه و دولت هم آسیب جدی خواهند دید.

از اینرو باید گفت: تحریم‌هایی که قرار بود فقط سیاست ایران را هدف بگیرند حالا معیشت خانوارهای ایرانی به ویژه معیشت خانوارهای کارگری و تمامی مزد و حقوق بگیران و طبقات محروم جامعه ما اعم از کارگر و کشاورز را با شدتی هرچه تمامتر تهدید می‌کنند و بر توش و توان طبقه دارا هیچ خللی وارد نمی‌سازد. در این میان این محرومین و اعماق جامعه ما اند که تحریم می‌گردند و کمر خم می‌کنند و زیر دست و پا له و لورده می‌شوند.

جمعه ۱۰ خرداد ۱۳۹۸ برابر ۳۱ مه ۲۰۱۹

منابع:

- (۱) - (سایت خبرگزاری تسنیم، نزدیک به سپاه قدس، ۲۲ مرداد ۱۳۹۷)
<https://www.tasnimnews.com/fa/news/1397/05/22/1801305>
- (۲) - (خبرگزاری دولتی مهر، محمد جندقی، جمعه ۲۵ فروردین ۱۳۹۶)
<http://www.mehrnews.com/news/3952066>
- (۳) - (غلامرضا تاجگردون، گزارش خبرگزاری تسنیم به نقل از تابناک)
<http://www.tabnak.ir/fa/news/756931>
- (۴) - (دکتر فریبرز رئیس دانا، کارشناس امور اقتصادی در گفتگو با صدای آمریکا به نقل از سایت روزی کرد)
<http://www.rojikurd.net/fa>
- (۵) - (دکتر ابراهیم رزاقی، استاد اقتصاد دانشگاه تهران)
<https://www.farsnews.com/news/13960606000351>